

Sygn. akt I CSK 295/18

POSTANOWIENIE

Dnia 27 listopada 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z powództwa A. sp. z o.o. w S.

przeciwko C. K.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 27 listopada 2018 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 19 grudnia 2017 r., sygn. akt V ACa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 19 grudnia 2017 r. Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację pozwanego C. K. od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 17 czerwca 2015 r. W motywach rozstrzygnięcia wyjaśnił, że zobowiązanie A. K., a wobec jego śmierci pozwanego, jako następcy prawnego, wynika z udzielonego poręczenia za zobowiązanie pożyczkobiorcy K. K.. Wskazał, że wysokość zobowiązania została wykazana na podstawie dowodu wypłaty udzielonej pożyczki, raportu spłaty pożyczki na dzień 23 grudnia 2014 r. oraz przedstawionego rozliczenia pożyczki i sposobu naliczenia odsetek umownych. Zaakcentował, że zaprezentowany w apelacji pogląd, że pasywa weszłyby do masy spadkowej, jeśli zostałyby zasądzone prawomocnym wyrokiem Sądu do dnia śmierci poręczyciela jest oczywiście wadliwy.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez pozwanego. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał, że zachodzi nieważność postępowania przed sądem pierwszej instancji, ponieważ wskutek nieodroczenia wyznaczonej na dzień 17 czerwca 2015 r. rozprawy - pomimo braku dowodu doręczenia pozwanemu pisma powoda z dnia 18 maja 2015 r. i uniemożliwienia odniesienia się do przedstawionej w nim argumentacji i dowodów oraz złożenia twierdzeń i dowodów na poparcie swojej argumentacji i zobowiązania powoda do przedłożenia umowy ubezpieczenia na życie i cesji praw z tej umowy ubezpieczenia - pozwany został pozbawiony możliwości obrony swych praw (art. 386 § 2 w zw. z art. 379 pkt 5 w zw. z art. 214, art. 140 i 142 § 1 k.p.c. zw. z art. 217 § 1 w zw. z art. 227 k.p.c.). Nadto podniósł, że zachodzi oczywista zasadność skargi, bowiem w toku postępowania apelacyjnego i podejmowanych czynności decyzyjnych związanych z wydaniem zaskarżonego orzeczenia nie została zrealizowana funkcja rozpoznawcza i kontrolna sądu, który nie odniósł się do zarzutu naruszenia art. 386 § 1 w zw. z art. 232 k.p.c., art. 6 w zw. z art. 720, art. 353 i art. 354 k.c., tj. zarzutu niewywiązania się przez powoda z obowiązku udowodnienia okoliczności, z których wywodzi skutki prawne, tzn. istnienia roszczenia w dniu złożenia pozwu. Argumentował, że z umowy

pożyczki konsumenckiej wynika, że została ona ubezpieczona na życie na wypadek braku spłaty w związku ze śmiercią A. K., który dokonał cesji praw z umowy ubezpieczenia na rzecz banku z którym zawierał umowę. Wskazał, że gdyby miał możliwość ustosunkowania się do pisma powoda z dnia 18 maja 2015 r. to mógłby złożyć wniosek o zobowiązanie powoda do złożenia umowy ubezpieczenia i cesji ubezpieczenia na życie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że nie jest przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania ewentualna nieważność postępowania przed sądem pierwszej instancji, a jedynie przed sądem drugiej instancji (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 1997 r., I CKN 825/97, OSNC 1998 Nr 5 poz. 81, postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2009 r., II CSK 80/09, nie publ., i z dnia 7 czerwca 2013 r., II CSK 720/12, nie publ.). Wskazuje się, że nieważność postępowania przed sądem pierwszej instancji może być wzięta pod uwagę przez Sąd Najwyższy, jeżeli skarżący w ramach podstawy kasacyjnej przewidzianej w art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., wskaże ją, jako naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy. Ze skargi kasacyjnej

wynika, że skarżący w ramach tej podstawy procesowej taki zarzut postawił, ale mógłby być on badany jedynie w razie przyjęcia skargi kasacyjnej do merytorycznego rozpoznania, sam w sobie nie stanowi natomiast przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2013 r., V CSK 192/12, nie publ.).

Ponadto w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że pozbawienie strony możliwości obrony swoich praw polega na tym, że na skutek wadliwości procesowych sądu lub strony przeciwnej strona nie mogła brać i nie brała udziału w postępowaniu lub jego istotnej części i nie miała możliwości usunięcia skutków tych uchybień na rozprawie poprzedzającej wydanie wyroku. Sytuacja taka nie zachodzi, gdy sąd nie doręczył stronie pisma przeciwnika procesowego, do którego dołączone były dokumenty, wniesionego do sądu przed rozprawą poprzedzającą wydanie wyroku. Taki stan rzeczy stanowi uchybienie procesowe, które może mieć wpływ na wynik sprawy, ale trudno je uznać za przyczynę nieważności postępowania (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 1974 r., II CR 155/74, OSPiKA 1975, z. 3, poz. 66, z dnia 13 marca 1998 r., I CKN 561/97, nie publ., i z dnia 10 maja 2000r., III CKN 416/98, OSNC 2000, nr 12, poz. 220). Skarżący pomija również, że miał możliwość odniesienia się do argumentacji przedstawionej przez powoda w piśmie z dnia 18 maja 2015r. w postępowaniu apelacyjnym oraz zgłoszenia zarzutów i wniosków dowodowych związanych z jego treścią.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance wymienionej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej *prima facie*, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności orzeczenia z zasadniczymi i nie podlegającymi różnej wykładni przepisami albo jego wydania w wyniku oczywiście błędnej, widocznej bez głębszej analizy prawniczej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa. Natomiast skarżący przedstawiając, jako okoliczność uzasadniającą rozpoznanie skargi kasacyjnej „oczywiste naruszenie prawa” powinien wykazać kwalifikowany charakter tego naruszenia (por. m. in.: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100 i z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

Skonfrontowanie zaskarżonego orzeczenia z uzasadnieniem wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala na stwierdzenie, by spełniona została przesłanka oczywistej zasadności skargi, o której mowa wyżej.

Lektura uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia nie potwierdza stanowiska skarżącego, że Sąd Apelacyjny nie odniósł się do zarzutów podniesionych w apelacji. Nie podzielenie przez ten Sąd postawionych w apelacji zarzutów nie oznacza, że nie zostały one rozpatrzone. Wynikający z art. 378 § 1 k.p.c. obowiązek sądu drugiej instancji nie oznacza konieczności osobnego omówienia przez sąd w uzasadnieniu wyroku każdego argumentu podniesionego w apelacji, wystarczające jest bowiem odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one przez sąd drugiej instancji w całości rozważone przed wydaniem orzeczenia (por. m.in. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 1999 r., III CZP 59/98, OSNC 1999, nr 7-8, poz. 124, wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 września 2017 r., I PK 264/16, nie publ., z dnia 30 września 2016 r., I CSK 623/15, nie publ., z dnia 15 września 2016 r., I CSK 659/15, nie publ.).

Skarżący w apelacji w ogóle nie podnosił zagadnienia ubezpieczenia spłaty pożyczki, nie wykazywał by istnienie takiego zabezpieczenia miało wpływ na wysokość jego zobowiązania, nie odniesienie się przez Sąd Apelacyjny do tej kwestii nie może zatem świadczyć o oczywistej zasadności skargi. Ponadto z podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, którą Sąd Najwyższy jest związany (art. 398¹³ § 2 i 398³ § 3 k.p.c.) nie wynika, by ubezpieczenie dotyczyło spadkodawcy. W świetle umowy pożyczki i ogólnych warunków ubezpieczenia ubezpieczenie dotyczyło pożyczkobiorcy (K. T. K.), a nie poręczyciela A. K., którego następcą prawnym jest skarżący. Pozwany w toku postępowania apelacyjnego znając treść pisma powoda z dnia 18 maja 2015 r. nie przedstawił ani twierdzeń ani dowodów w oparciu, o które Sąd Apelacyjny mógłby przyjąć, że zawarta została umowa ubezpieczenia na życie dotycząca poręczyciela, a poprzednik prawny powoda uzyskał świadczenie z tego tytułu i nie zaliczył go na spłatę pożyczki.

W konsekwencji, skarżący nie przedstawił argumentów, które wskazywałyby na rażące naruszenie prawa w ustalonym stanie faktycznym, polemizując z poczynionymi przez Sąd Apelacyjny ustaleniami faktycznymi i ich oceną prawną.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

jw